

H C VI N CÔNG NGH B U CHÍNH VI N THÔNG

BÀI GI NG MÔN

K THU T VIX LÝ

Gi ng viên: TS. V H u Ti n

i n tho i/E-mail: 0932357079 / tienvh@ptit.edu.vn

H c k /N m biên so n: K 1/2014

K THU TVIX LÝ

- -Tên môn h c: K thu t vi x lý
- S vht: 4 (60 ti t: 36 ti t LT, 8 ti t BT, 10 ti t T h c)
- Ki n th c c s : Tin h c i c ng, i n t s .
- -Tài li u tham kh o:

K THU TVIX LÝ

ÁNH GIÁ MÔN H C

■ i m chuyên c n: 10%

■ Bài t p: 10%

■ Ki m tra gi a kì: 10%

■ Ki m tra cu i kì: 70%

3

K THU TVIX LÝ

N I DUNG

- Ch ng 1 T ng quan v vi x lý
- Ch ng 2 B vi x lý ARM
- Ch ng 3 L p trình h p ng cho vi x lý ARM
- Ch ng 4 Vi i u khi n 8051
- Ch ng 5 B m/ nh th i và UART trong 8051
- Ch ng 6 L p trình ng t trong 8051

N I DUNG

- 1. Các h m và mã hóa thông tin trong máy tính
- 2. Gi i thi u v vi x lý
- 3. H vi x lý
 - ✓ C u trúc h vi x lý
 - ✓ Ki n trúc von-Neumann và Havard
- 4. Các c i m c u trúc c a vi x lý
- 5. L ch s phát tri n c a vi x lý

5

CH NG 1-GI ITHI U CHUNG

CÁC H M VÀ H TH NG MÃ HÓA

- 1.1 Các h m
 - H th p phân
 - H nh phân
 - H th plc phân
- 1.2 Các h th ng mã hoá
 - ASCII
 - BCD
- 1.3 Gi ithi um ts linh ki n i nt s c b n
 - Các c ng logic: AND, OR, XOR, NOT
 - Các b gi i mã

H MTH PPHÂN

- H m th p phân (Decimal) hay còn g i là h m c s m i
- Dùng m i ký hi u: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,0
- Ví d :1.1: Ba nghìn Chín tr m B y m i Tám $3978 = 3x10^3 + 9x10^2 + 7x10^1 + 8x10^0$ = 3000 + 900 + 70 + 8

7

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

H M NH PHÂN

- H m nh phân (Binary) hay còn g i là H m c s hai
- S d ng hai ký hi u (bit): 0 và 1 . M i ký hi u 0 ho c c g i là 1 Bit (Binary Digit-Ch s nh phân)
- Kích c c a m t s nh phân là s bit c a nó
- MSB (Most Significant Bit): Bit sát trái
- LSB (Least Significant Bit): Bit sát ph i
 Ví d 1.2: 10101010101010

S NH PHÂN KHÔNG D U

- Ch bi u di n c các giá tr không âm (>= 0)
- V i n-bit có th bi u di n các giá tr t 0 n 2ⁿ – 1
- Ví d 1.3: Giá tr V c a s nh phân không d u 1101 c tính:

$$V(1101) = 1x2^3 + 1x2^2 + 0x2^1 + 1x2^0$$
$$= 8 + 4 + 0 + 1 = 13$$

9

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

S NH PHÂN KHÔNG D U

T ng quát: N u s nh phân N n-bit:

$$N = b_{(n-1)} b_{(n-2)} \dots b_1 b_0$$
thì giá tr V c a nó là:
$$V = b_{(n-1)} x 2^{(n-1)} + b_{(n-2)} x 2^{(n-2)} + \dots + b_1 x 2^1 + b_0 x 2^0$$

Các s nh phân không d u 4-bit bi u di n c các giá tr t ? n?

CHUY N T S TH P PHÂN SANG NH PHÂN

■ Ví d 1.4 Chuy n 25 sang nh phân không d u. Dùng ph ng pháp chia 2 liên ti p

 $Chia\ 2 \hspace{1cm} Th \hspace{0.5cm} ng\ s \hspace{1cm} D \hspace{0.5cm} s$

- - 12/2 = 6 0
- **■** 6/2 = 3 0
- 3/2 = 1 1
- 1/2 = 0 1 MSB

K t qu là: 11001

11

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

S NH PHÂN CÓ D U

- Bi u di n c c các giá tr âm
- Còn g i là S bù hai
- V i n-bit có th bi u di n các giá tr t $-2^{(n-1)}$ n $2^{(n-1)} 1$
- Ví d 1.5: Giá tr V c a s nh phân có d u 1101 c tính:

$$V(1101) = -1x2^{3} + 1x2^{2} + 0x2^{1} + 1x2^{0}$$
$$= -8 + 4 + 0 + 1 = -3$$

S NH PHÂN CÓ D U

- Bi u di n c c các giá tr âm
- Còn g i là S bù hai
- V i n-bit có th bi u di n các giá tr t $-2^{(n-1)}$ n $2^{(n-1)} 1$
- Ví d 1.5: Giá tr V c a s nh phân có d u 1101 c tính:

$$V(1101) = -1x2^{3} + 1x2^{2} + 0x2^{1} + 1x2^{0}$$
$$= -8 + 4 + 0 + 1 = -3$$

13

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

CÁCH TÍNH I S

- T ng c a m t s v i i s c a nó b ng 0
- Ví d 1.6

is c as nh phân có d u 10011101?

IS TH P PHÂN SANG NH PHÂN CÓ D U

- V i s d ng:Gi ng nh chuy n th p phân sang nh phân không d u r i thêm bit 0 vào sát bên trái
- Ví d: Chuy n 25 sang nh phân có d u: K t qu: 011011
- V is âm: Chuy n is sang nh phân có d u r i l y bù 2

15

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

IS TH P PHÂN SANG NH PHÂN CÓ D U

Ví d 1.7 : Chuy n -26 sang nh phân

1. Chuy n i s : +26 = 11010

2. a 0 vào sát trái: 011010

3. Bù 1: 100101

4. C ng 1: + 1

.

-26 = 100110

IS TH P PHÂN SANG NH PHÂN CÓ D U

Ví d : Th c hi n phép tr các s nh phân sau: 1011.0100 - 1001.0111 = ?

17

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

S TH PL CPHÂN

- Quen g i là s Hexa (Hexadecimal) hay còn g i là h m c s m i sáu
- S d ng 16 ký hi u bi u di n: 0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,A,B,C,D,E,F
- Miký hi ut ng ng vi4-bit
- M c ích: Bi u di n s nh phân d ng ng n g n 11110000 = F0

10101010 = AA

01010101 = 55

Nh phân Th p l c phân

CHUY N ITH PL C PHÂN VÀ NH PHÂN

■ Ví d 1.8

Chuy n s hexa 2F8 và ABBA sang nh phân

Thay th m i ký hi u hexa b ng 4-bit t ng ng v i nó

2 F 8 0010 1111 1000 A B B A 1010 1011 1011 1010

■ K t qu 2F8h = 001011111000b ABBAh = 1010101110111010b

10

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

CHUY N IL C PHÂN VÀ NH PHÂN

- Víd: Hãy bi u di n s -97 d i d ng s hex v i
 - 8 bit?
 - 16 bit?

CHUY N IL C PHÂN VÀ NH PHÂN

Gi i:

D i d ng 8 bit:

97 = 0110.0001Bù 1 c a 97 = 1001.1110

+1

-97 = 1001.1111 = 9Fh

D i d ng 16 bit:

97 = 0000.0000.0110.0001Bù 1 c a 97 = 1111.1111.1001.1110

-97 = 1111.1111.1001.1111 = FF9Fh

21

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

CÁC H TH NG MÃ HÓA-MÃ ASCII

- ASCII: American Standard Code for Information Interchange.
 Phát âm: át-x -ki
- Nó th ng c dùng hi n th v n b n trong máy tính và các thi t b thông tin khác: G m ký t hi n th c và ký t i u khi n
- B ng mã ASCII g m 128 mã c bi u di n b i 7 bit. Bit th 8 có th là bit parity.
 - Các ch cái in và th ng: A..Z và a..z
 - Các ch s th p phân: 0,1,...,9
 - Các d u ch m câu: ;, .: vân vân
 - Các ký t c bi t: \$ & @ / { vân vân
 - Các ký t i u khi n: carriage return (CR), line feed (LF), beep, vân vân

СН		NG 1-GI				ITHI U			CHUNG		
Decimal	Hex	ASCII	Decimal	Hex	ASCII	Decimal	Hex	ASCII	Decimal	Hex	ASCI
0	0	NUL	32	20		64	40	æ	96	60	
1	1	SOH	33	21	1	65	41	Ā	97	61	a
2	2	STX	34	22		66	42	В	98	62	b
3	3	ETX	35	23	#	67	43	С	99	63	c
4	4	EOT	36	24	\$	68	44	D	100	64	d
5	5	ENQ	37	25	%	69	45	E	101	65	e
6	6	ACK	38	26	8	70	46	F	102	66	f
7	7	BEL	39	27		71	47	G	103	67	g
8	8	BS	40	28	(72	48	н	104	68	h
9	9	HT	41	29)	73	49	1	105	69	i
10	А	LF	42	2A	~	74	4A	J	106	6A	j
11	В	VT	43	2B		75	4B	K	107	6B	k
12	C	FF	44	2C	,	76	4C	L	108	6C	- 1
13	D	CR	45	2D	-	77	4D	M	109	6D	m
14	E	SOH	46	2E		78	4E	N	110	6E	n
15	F	SI	47	2F	1	79	4F	0	111	6F	0
16	10	DLE	48	30	0	80	50	P	112	70	p
17	11	DC1	49	31	1	81	51	Q	113	71	q
18	12	DC2	50	32	2	82	52	R	114	72	ŕ
19	13	DC3	51	33	3	83	53	S	115	73	5
20	14	DC4	52	34	4	84	54	T	116	74	t
21	15	NAK	53	35	5	85	55	U	117	75	u
22	16	SYN	54	36	6	86	56	V	118	76	v
23	17	ETB	55	37	7	87	57	w	119	77	w
24	18	CAN	56	38	8	88	58	×	120	78	×
25	19	EM	57	39	9	89	59	Y	121	79	У
26	1A	SUB	58	3A	:	90	5A	Z	122	7A	Z
27	18	ESC	59	38	-;	91	5B	- 1	123	7B	-{
28	1C	FS	60	3C	<	92	5C	1	124	7C	ī
29	1D	GS	61	3D	-	93	5D	1	125	7D	1
30	1E	RS	62	3E	>	94	5E	×	126	7E	~
31	1E	US	63	3F	?	95	5F		127	7E	

BIT, NIBBLE, BYTE, WORD

- Bit: M t ch s nh phân 0 ho c 1
- Nibble: 4-bit (n a byte)
- Byte: 8-bit (Còn g i là Octet)
- Word (T): 16-bit
- Double Word (T kép): 32-bit
- $K = 2^{10} = 1024$

Kb (kilôbit) = 1024 bit = 128 byte KB (kilôbyte) = 1024 byte

Kbps (Kilobit per second): Kilôbit trên giây

 $M = 2^{20} = 1024 \text{ K} = 1048576$

Mb (Mêgabit) = 1024 Kb = 1048576 bit MB (Mêgabyte) = 1024 KB = 1048576 byte

 $G = 2^{30} = 1024 \text{ M} = 1048576 \text{ K}$

Gb (Gigabit) = 1024 Mb = 1048576 Kb GB (Gigabyte) = 1024 MB = 1048576 KB

 $T = 2^{40} = 1024 \text{ G} = 1048576 \text{ M}$

Tb (Terabit) = 1024 Gb = 1048576 Mb TB (Terabyte) = 1024 GB = 1048576 MB

GI ITHI UV VIX LÝ

- Vi x lý (microprocessor):
 - Là vi m ch có m c tích h p r t l n (Very Large Scale Integrated circuit) có th l p trình c.
 - D is i u khi n c a ch ng trình trong b nh, vxl th c hi n các phép tính s h c, logic, d ch, quay, trao i d li u v i các thi t b bên ngoài,...
- Ch c n ng c a vi x lý: X lý d li u
 - Tính toán
 - V n chuy n d li u

25

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

GI ITHI UV VIX LÝ

- Phân lo i vi x lý:
 - Vi x lý a n ng (general purpose microprocessor):
 - Ch a bên trong chip t t c các thành ph n ch y u cho tính toán và i u khi n
 - Không bao g m b nh và c ng vào/ra
 - Vi i u khi n (microcontrollers):
 - Ch a bên trong chip t t c các thành ph n ch y u cho tính toán và i u khi n
 - Bao g m b nh và c ng vào/ra
 - T t c các thành ph n c a vi i u khi n c tích h p trên m t chip n

GI ITHI UV VIX LÝ

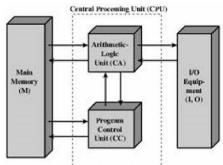
- Th chi n l nh c a vi x lý:
 - Vi x lý th c hi n các tác v d a trên các ch d n (instructions), hay còn g i là các l nh.
 - M tt ph p các l nh c s p x p theo m t tr t t nào ó c g i là ch ng trình.
 - Ch ng trình th ng c l u trên a. Ch ng trình c n p vào b nh khi c kích ho t. Vi x lý s c và th c hi n t ng l nh c a ch ng trình trong b nh .
 - Quá trình the chi n m t l nh:
 - c 1 nh (Instruction Fetch)
 - Gi i mã l nh (Instruction Decode)
 - Th c hi n l nh (Instruction Execution)
 - L u k t qu c a l nh (n u có) (Memory Access)

^-

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

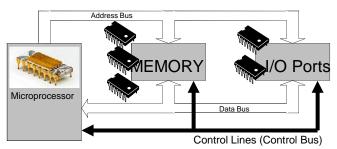
MÁY VI TÍNH VÀ H TH NG VI X LÝ

- Máy vi tính (microcomputer)
 - Là h th ng g m 5 kh i ph n c ng: vào, ra, b nh , v s h c-logic (ALU) và i u khi n (Control Unit).
 - Vi x lý là n v x lý trung tâm c a máy vi tính g m hai kh i ph n c ng là ALU và CU

MÁY VI TÍNH VÀ H TH NG VI X LÝ

- H vi x lý
 - Là m th th ng bao g m b vi x lý k th p v i các b ph n i n t khác nh b nh và các b ph i ghép vào/ra.
 - Luý: "h vi x lý" mang ý ngh a t ng quát h n so v i thu t ng "máy vi tính", vì máy vi tính ch là m t trong nh ng ng d ng c th c a h vi x lý.

29

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

MÁY VI TÍNH VÀ H TH NG VI X LÝ

- H vi x lý bao g m
 - CPU (Central Processing Unit): B x lý trung tâm có nhi m v tính toán và i u khi n
 - ALU (Arithmetic and Logic Unit): Kh i tính toán
 - CU (Control Unit): Kh i i u khi n
 - B nh (Memory): L u tr d li u (data) và l nh (instruction) cho CPU x lý
 - B nh ROM: lulnh và d liuc a h th ng
 - B nh RAM: lulnh và d liuc ah th ng và ca ng i dùng
 - Thi t b vào (Input): Ti p nh n d li u và thông tin i u khi n, chuy n cho CPU x lý
 - Thi t b ra (Output): K t xu t thông tin ra màn hình, máy in,...ho c l u tr thông tin trên a t , a quang,... ³⁰

H VIX LÝ: KI N TRÚC Von-Neumann

- Các máy tính i n t s th ng có hai lo i ki n trúc: ki n trúc Von-Neumann và ki n trúc Havard
- Ki n trúc Von-Neumann c nhà toán h c Jonh Von-Neumann a ra vào n m 1945.
- Các lo i máy tính Von-Neumann d a trên 3 khái ni m c b n:
 - D li u (data) và các l nh l u trong l b nh c/ghi.
 - Các n i dung c a b nh c/ghi c ánh a ch theo vùng, không ph thu c vào lo i d li u mà b nh l u gi .
 - Quá trình th c hi n các l nh x y ra theo tu n t

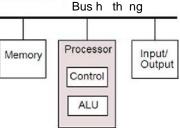
31

CH NG 1-GI ITHI U CHUNG

H VIX LÝ: KI N TRÚC Von-Neumann

Hungarian-born John von Neumann (1903-1957)

Ki n trúc máy tính von-Neumann hi n i

H VIX LÝ: KI N TRÚC Von-Neumann

- Chu trình th c hi n l nh ($c gi i m\tilde{a} th c hi n$):
 - cl nh t b nh chính vào trong thanh ghi l nh c a CPU
 - Thay ib m ch ng trình tr t il nh ti p theo
 - Xác nh ki u l nh v a c vào t b nh
 - Nul nh có yêu cud li u, xác nh v trí d li u
 - c d li u (n u có) vào m t thanh ghi bên trong c a CPU
 - Th chi nl nh
 - Ctgi ktqu th chinl nh
- Bus h th ng bao g m:
 - Bus a ch (Address bus)
 - Bus d li u (Data bus)
 - Bus i u khi n (Control bus)

33

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

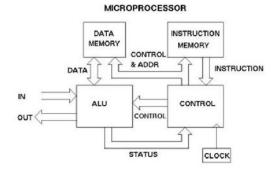
H VIX LÝ: KI N TRÚC Harvard

- Ki n trúc Harvard có s phân chia b nh chính thành 2 ph n:
 - B nh ch ch a ch ng trình (program memory)
 - B nh ch ch ad li u
- CPU s d ng 2 h th ng bus:
 - Bus giao ti p v i b nh ch ng trình
 - Bus giao ti p v i b nh d li u
- So sánh 2 ki n trúc:
 - Ki n trúc Harvard ph c t p h n ki n trúc von-Neumann
 - Trong ki n trúc Harvard, k t n i gi a CPU v i 2 b nh c th c hi n qua bus riêng bi t nên t c x lý d li u nh n h n, hi u su t cao h n

H VIX LÝ: KI NTRÚC Harvard

HARVARD ARCHITECTURE

■ Do tính d thi t k nên ki n trúc von-Neumann c áp d ng r ng rãi cho thi t k các máy vi tính cá nhân.

35

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

CÁC C I M C U TRÚC C A B VIX LÝ

- Công su t vi x lý:
 - dài t d li u (data word length):
 - Ph thu c vào th h vi x lý: 4, 8, 16, 32, 64 bits
 - r ng c a các thanh ghi, bus trong, bus ngoài th ng
 b ng dài t d li u
 - dài t x lý l n s t ng kh n ng bi u di n d li u, t ng t c tính toán.
 - Kh n ng ánh a ch (addressing capacity):
 - Quy t nh dung l ng b nh mà vxl có th ánh a ch
 - Kh n ng ánh a ch c a vxl theo s bit a ch 36

CÁC C I M C U TRÚC C A B VIX LÝ

- Công su t vi x lý:
 - T c x lý l nh (instruction execution speed):
 - Th ng cobngtc thehin:
 - Tri u l nh d u ph y ng (MFLOPS Millions of Floating Point Operations Per Second) ho c
 - Tri u l nh/giây (MIPS-Millions of Instruction Per Second)
 - MIPS c tính theo ki n trúc von-Neumann

 $MIPS = (f \times N)/(M + T)$

Trong ó:

f: T n s làm vi c c a b vxl

N: S 1 ng các b ALU c 1 p trong vxl

M: S 1 ng các vi 1 nh trung bình c a m t 1 nh (trung bình 4-7 vi 1 nh/l nh)

T: H s th i gian truy c p b nh

37

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

CÁC C I MC UTRÚCC AB VIX LÝ

- Các c tính nâng cao:
 - X lý song song (parallel processing):
 - K t h p nhi u vi x lý trong m t máy tính
 - T ng t c x lý d li u, c bi t v i các h th ng máy ch
 - ng x lý (co-processing):
 - S d ng b ng x lý t ng t c : chuyên tính toán s d u ph y ng
 - Các module x lý d u ph y ng c tích h p vào vxl trong các vxl hi n i
 - K thu t nh m (cache)
 - B nh ct ch c theo mô hình phân c p

CÁC C I M C U TRÚC C A B VI X LÝ

- Các c tính nâng cao:
 - K thu t ng ng (pipelining technique)
 - M t l nh c chia thành nhi u b c
 - Các b c c a nhi u l nh c th c hi n xen k nhau t i các
 b ph n khác nhau c a vi x lý

T ng r ng bus: t ng t c x lý nh t ng dài t d li u x lý.

39

CH NG 1-GI I THI U CHUNG

L CH S PHÁT TRI N VI X LÝ

- Intel:
 - Công ty Fairchild Semiconductor (c thành 1 p n m 1957) ã phát minh ra IC u tiên vào n m 1959
 - N m 1968, Robert Noyce, Gorden Moore và Andrew tách ra kh i Fairchild Semiconductor và thành 1 p INTEL
 - Các th h c a vi x lý intel: Intel 4004 (4 bit), 8080 (8 bit), 8085, 8086 (16 bit), 80186, 80286,..., Intel Core 2 Duo,...
- ARM
 - N i dung chi ti t trong ch ng 2